

Pere Gimferrer, el nostre poeta i assagista, acumula barrocament un gran prestigi mercès als treballs publicats, i també sumant guardons als premis ja rebuts, que no en són pocs. En aquesta ocasió el felicitem per haver guanyat el Premio Nacional de las Letras per la seua contribució a la renovació del llenguatge poètic. La velocitat de la seua conversa és tan vertiginosa que no ens estranya que compte amb una producció tan prolífica.

GLÒRIA MATAMALA

"Fa anys que escric amb bolígraf"

A Pere Gimferrer, com ell mateix confessa, no li interessen gaires coses, però el fet és que ha convertit la creació literària i la crítica d'art en paratges molt més rics a través dels seus textos. La seua obra completa ja va pel cinquè volum, i encara sorprèn crítica i públic amb acurats exercicis d'estil. L'escriptor ens ha rebut al seu despatx de l'editorial Seix i Barral, al cor d'una Barcelona que mostra en aquests dies inquietis previs a la campanya de Nadal la seua esplendor il·luminada de mostradors i botigues. L'espai de treball de Gimferrer no desprèn acumulacions ni tampoc resulta excessivament acurat, però al llarg de la conversa es preocupa constantment de l'entrada de l'aire condicionat a través d'una reixeta oberta en la qual introdueix de tant en tant la mà per com-

provar el flux d'aire. Com que les persianes estan abaixades, ens capbussem en una conversa creuada de mirades, només interrompuda per alguns inconvenients propis de la sessió de fotografies. Tan ràpidament puguen i baixen les seues cames damunt la taula com s'entrecreuen les idees que van brollant i carregant l'ambient de sapiència literària.

—No em parles de vostè, que això sembla el "calle vostè, parle vostè" que diuen els valencians. No diuen això al Tribunal de les Aigües?

—Pel que he llegit als teus llibres t'entusiasma la ciutat de París.

—També la de Venècia. No solament pel passat, sinó per la vida contemporània.

"La dècada dels 70 en general és negativa, ja que aquí teníem la dictadura. És més aviat una dècada sinistra, molt dura, la dels últims anys de Franco. També la del colp d'estat de Pinochet, i la situació a l'Argentina de Videla."

París

la cal·ligrafia

GLÒRIA MATAMALA

—*Amb tot, París és una referència insistent.*

—És al llibre *Fortuny* on més apareix París. Potser no hi ha cap llibre en prosa on el tema monogràfic d'una ciutat sigui París.

—*Les ressonàncies franceses predominen a la teua obra: "Rue de la Harpe, tot el cel tenia la llum del teu cos". Potser les Illuminations de Rimbaud?*

—En aquest cas concretament no cal anar tan lluny, no cal parlar de Rimbaud. **"Rue de la Harpe" és un carrer concret, petit, per a vianants, on hi ha l'hotel a què anàvem.** És a la vora del Sena, al barri Ilatí. És a la vora del carrer on hi havia el teatre de la Huchette, on no sé si encara representen l'Onesco. Hi ha una espècie de *caveau* on tocaven o fins i tot toquen encara jazz. Va de la Huchette al Boulevard Saint Michèle, jo en parlo al *Dietari*. **A l'hotel on nosaltres anàvem, després vaig saber que també hi anava Ernesto Sábato. És un carrer especialíssim.**

—*A la teua obra sovintegen les remembrances dels anys 70.*

—Aquí hi ha una petita confusió. No parlo tant de la dècada dels anys 70 com més puntualment de l'any 70 en particular, que és quan vaig escriure *Miralls*, quan vaig començar a escriure en català. La dècada dels 70 en general és negativa, ja que aquí teníem la dictadura. És més aviat una dècada sinistra, molt dura, la dels últims anys de Franco. També la del colp d'estat de Pinochet, i la situació a l'Argentina de Videla.

—*Escrius els teus manuscrits amb bolígraf?*

—Sí, en aquest moment sí, vermell concretament. Però això no ha estat sempre així. Fa uns anys que escric amb bolígraf, alguna vegada amb bolígraf blau, però generalment amb vermell.

—*I fas la lletra menuda aprofitant el màxim d'espai?*

—A vegades sí. A l'*agent provocador* el bolígraf era blau, crec recordar. La lletra era molt petita i difícil de llegir, però les pàgines eren molt grosses. A vegades faig lletra grossa, depèn de l'estat d'ànim que tingui en aquell moment. A vegades escric una lletra minúscula en unes pàgines immenses i cal una lupa.

—*Però sempre amb cal·ligrafia.*

—**Jo no parlaria de cal·ligrafia, perquè vol dir una cosa que no és la meua lletra.** Quan jo era més jove, entre la meua adolescència i cap a l'any 90, escrivia a mà, després ho passava a màquina i en alguns casos escrivia directament a màquina, la prosa només. Fins i tot el *Fortuny* està escrit tot a mà directament. Els poemes els escrivia en castellà, en una època, a màquina. Després vaig començar a escriure'ls en català a mà. Però a partir de l'any 90 vaig deixar d'escriure a màquina i ho escric tot a mà.

—*Es pot dir que Foix és com un mestre?*

—Sí que ho és. Foix em va cridar l'atenció quan el vaig descobrir en una antologia de l'any 35 que van fer Martí de Riquer i Joan Teixidó. Allà hi havia molts poetes, però l'únic que m'interessava era Foix de tota la poesia catalana. Foix era qui plasmava el que jo volia dir. Per cert, d'aquells poemes, només uns pocs han estat recollits posteriorment en altres versions, ni tan

sols els més interessants. L'any 64 vaig conèixer Foix, va ser el segon poeta en llengua catalana que vaig conèixer, el primer havia estat en Brossa. Hi ha una cosa que no oblidaré mai: **em va impressionar molt la lectura en veu alta d'uns poemes que Foix havia escrit sobre Ramon Llull i el papa Joan XXIII.** Això ho explico justament en aquell llibre publicat per 3i4 titulat *Valències*. Jo només conec tres casos de poetes que llegeixen els seus versos d'aquesta manera: Foix per una banda, Giuseppe Ungaretti per una altra i Dylan Thomas. Li donen al poema unes qualitats que no estan en el text imprès, que té a veure més amb la qualitat fonètica de l'idioma.

—*Has arribat a dir que la teua és l'única generació nascuda després de la Segona Guerra Mundial que només ha tingut des de la infantesa el feixisme com a realitat coneguda.*

—No és que ho hagi dit, sinó que és un fet indiscutible i objectiu. A Europa no hi ha cap més cas. I a Amèrica no és que n'hi hagi gaires. La gent nascuda després del 39 va arribar als trenta i tants anys sense haver conegut cap altra cosa que el feixisme.

—*Aquesta situació va provocar que utilitzares el castellà a l'escola i el català a casa?*

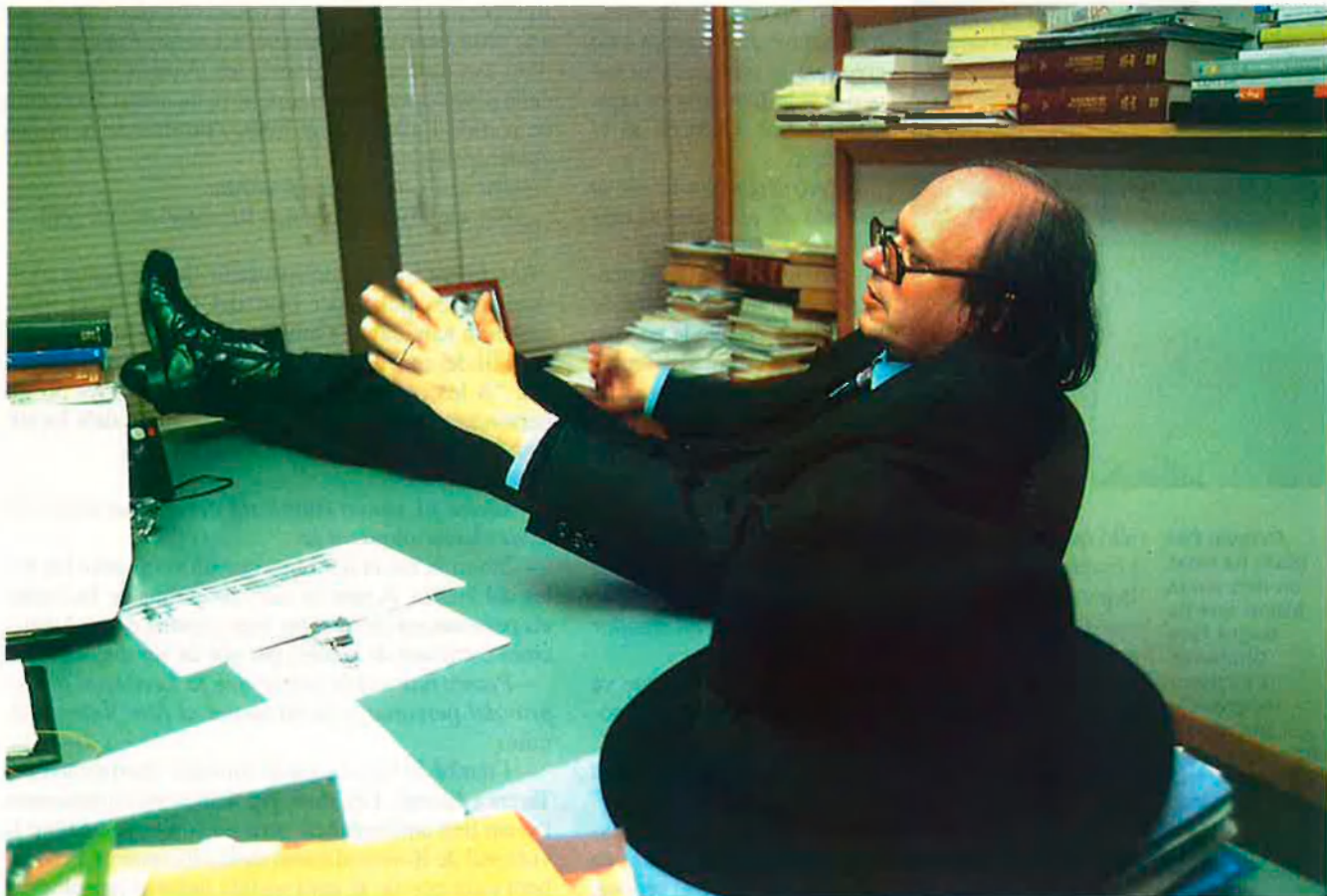
—A veure, el castellà no és sinònim de feixisme. El castellà és també la llengua de García Lorca, i a aquest el van matar els feixistes. La pregunta no seria per què vaig començar l'any 70 a escriure en català, sinó a la inversa: per què no havia començat abans a escriure en català, sobretot la poesia, ja que la creació ha d'estar escrita en la llengua materna de cadascú. Amb l'assaig és diferent. El castellà com a tal no és la llengua del feixisme, és la llengua en què ha escrit molta gent maltractada pel feixisme, com Rafael Alberti. D'altra banda, l'educació en castellà no és privativa del feixisme, ja venia d'abans. Inversament, la consciència d'una pluralitat lingüística i cultural a Espanya no és privativa de l'esquerra, venia de la dreta espanyola autèntica, no de la caricatura de la dreta que van donar Franco i José Antonio, cadascú a la seva manera, sinó de la dreta real: Menéndez Pelayo, i avui, Herrero de Minón. Això no té res a veure amb el feixisme, és una altra cosa. La idea d'una multiculturalitat plurilingüística ja venia de l'ideari de Menéndez Pelayo, el pare del pensament tradicional espanyolista, el que passa és que no va tenir continuadors.

—*Quan expliques el teu pas al català sempre parles de la necessitat del "jo creatiu" per expressar-se.*

—Sí, és cert. La literatura que no sigui creació, com l'assaig, és una altra cosa. La literatura de creació feta en una llengua que no sigui la materna té uns límits molt clars. **Desenvolupar un joc poètic en una llengua que no sigui la materna és molt difícil, gairebé impossible.** És una forma de veure el món, de percebre'l. És per això que a l'any 69 deixo de fer poesia en castellà i passo a fer-la en català.

—*Però no abandones el castellà completament.*

—En la creació sí. He fet poemes ocasionals, però això no ho conto, ja que no és el nucli de la meua creació. He fet d'altra banda poesia en francès però també ha estat ocasional.

—No t'ha temptat mai traduir els teus poemes?

—No. Al principi d'escriure els meus llibres de poesia vaig fer una traducció purament filològica al castellà sense més finalitat que la de fer entendre el català. En un únic cas, al poema "Aparicions", vaig fer una traducció més que filològica, mètrica. Després vaig considerar que no era una feina massa interessant per a mi, i vaig pensar que l'haurien de fer altres, encara que jo la supervisava. En canvi jo sí que he traduït d'altres al castellà.

—Això fa que et plantejes la traducció com un element aliè a la creació?

—No, no. Té molt a veure amb la creació, però precisament per això no ho he de fer jo. Estic massa poc separat del material per traduir-lo jo.

—En poesia el tema principal seria l'amor?

—No, encara que en l'època recent sí. En èpoques anteriors hi havia altres temes: la paraula poètica, el temps, els cicles de la vida i de la mort..., l'amor és el tema principal a *Mascarada*, però en altres llibres, no. L'erotisme també, però no hem de confondre amor amb erotisme. Com deia el personatge interpretat per Jean Pierre Melville a la pel·lícula *A bout de souffle*: l'erotisme és una forma d'amor, i l'amor és una forma d'erotisme.

—"L'amor és un vals d'estocades."

—És una frase que agrada molt a algunes persones.

—Això significa que ha d'haver-hi violència en l'amor?

—L'amor és un intent de sortir del clos de la pròpia individualitat i per tant comporta un element de violència psicològica, i d'altra banda les activitats pròpies de l'erotisme tenen un component de violència innegable. No parlo necessàriament de pràctiques sàdiques.

—Tu has insistit sempre a dir que la imatge no existeix sense la paraula que l'explica.

—Goethe deia que el poeta és una persona que pensa en imatges. Una persona que va tenir molta influència en mi va ser Joao Cabral de Melo, poeta brasiler que ningú no sap si és mort. Ell va dir que un poeta no podia dir res que no fos visualitzable, podia dir coses que fossin inversemblants però res que no es pogués visualitzar.

—Cabral de Melo va ser cònsol a Barcelona.

—En dues etapes al llarg de la seva vida, als anys 40 i als anys 60 que va ser quan el vaig conèixer. Havia estat una persona d'influència considerable sobre *Dau al Set*. És un gran poeta. Als anys 40 tenia una Mínerva i amb això feia coses de *Dau al Set* i pamflets de propaganda marxista. Als anys 60, ja molt envellit, cansat i malalt, no li interessava a ningú com a poeta. Vaig parlar unes quantes vegades amb ell. En recordo una en particular al jardí de casa seva, molt llarga. Via cap al carrer Capità Arenas. En una piscina, enmig de la gespa es banyaven unes ties seves. Parlàrem durant hores i hores.

—Sempre has defensat més el poeta que l'artista gràfic.

"Foix, el vaig descobrir en una antologia de l'any 35. Allà hi havia molts poetes, però l'únic que m'interessava de tota la poesia catalana era Foix."

Joao Cabral de Melo

ARXIU

Octavio Paz (dalt) ha estat un dels amics íntims que ha tingut Pere Gimferrer. L'escriptor recentment guardonat considera bona la interpretació que Leonardo di Caprio (a sota) fa al film *Vidas al límite*.

Artur Rimbaud Octavio Paz

—No ho crec. Jo he escrit moltíssim sobre pintura i no crec que la pintura sigui superior a la literatura ni tampoc inferior. Cadascú té el seu camp.

—*Però sí que has dit que la paraula és el material més difícil de tractar.*

—Per una única raó (encara que es podria dir també de la pintura): perquè la paraula significa una cosa determinada en la vida diària, i a la poesia no és això el que li interessa, sinó la seva realitat fònica. Ho explica Brossa quan diu que "taula" no és

allò que designa sinó el nom. Això crea un problema, i és que la gent es pensa que el sentit de la literatura és la paraula com a tal.

—*Justament has utilitzat com a exemple un creador que barreja l'art visual amb la literatura.*

—Això ja ho feia Mallarmé, és una qüestió que va unida a la difusió de la impremta, al blanc i a la tipografia.

—*Sobre el teu treball ha escrit gent tan interessant com Arthur Terry.*

—Amb Arthur Terry m'hi entenc molt bé, és un excel·lent lector de poesia i una persona molt activa, un universitari britànic amb una formació sòlida i seriosa, amb poques fantasies però amb una gran atenció al text. Venim de mons diferents però entén molt bé el que faig. És una persona molt intel·ligent que no es permet cap fantasia que no estigui en el text mateix ni cap tipus de caprici que el text no autoritzi.

—*Vas tenir una gran amistat amb Octavio Paz.*

—**Un dels meus amics més íntims. Ha tingut un paper decisiu a nivell personal. Segurament el principal mestre que he tingut.** Entenia molt bé la qüestió del català i del castellà, millor que cap altra persona del món hispànic que jo hagi tractat mai. Del món hispànic de parla castellana que entengui el món català o el gallec no hi ha hagut ningú, almenys en l'època actual. En el passat Rubén Darío.

—*I la seua relació amb Josep Maria Castellet.*

—És un home d'una altra generació procedent del realisme històric. Un amic cordialíssim molt atent a les coses que passen.

—*Artur Rimbaud és una constant amant al teu treball literari.*

—**Rimbaud és el pare de la poesia contemporània, que en els cent anys i escaig que fa des que ell va començar a escriure no ha avançat, no podia avançar. Rimbaud arriba a un punt en què més enllà d'ell no pot ser res.** Ho intenta Mallarmé sobre la tipografia i el blanc. Però sobre el text mateix, Rimbaud fa una cosa essencial, tracta les paraules com si fossin

sons per una banda i com si fossin objectes visuals per una altra banda. Prescindeix del sentit lògic a partir d'un cert moment, sobretot a les *Il·luminacions*. Més enllà d'això, per aquest camí no hi ha ningú. És el punt de partida i alhora és el límit, l'horitzó de la poesia contemporània.

—*Dit així sona un poc frustrant.*

—No, significa només que Rimbaud era un geni.

Ens interromp la indispensable sessió fotogràfica, determinada pel paper clau del barret en la indumentària habitual de Gimferrer. Reprenem la conversa al fil del capell, justament per un comentari del poeta: "A les pel·lícules de gàngsters dels anys 30 els personatges porten gorra i barret a dintre dels locals, això ho va escriure Néstor Almendros."

—*També tu, com a entusiasta del cinema negre, ho devies haver observat ja.*

—No m'hi havia fixat fins que no vaig veure les notes del Néstor. A més de dur barret dins de les cases, els personatges del cinema negre surten de les habitacions caminant de recules per por de ser disparats.

—*Potser has vist la versió que fa Leonardo di Caprio del personatge de Rimbaud al film *Vidas al límite*.*

—I també hi ha una versió anterior interpretada per Terence Stamp. Les dues pel·lícules són interessants i estan ben ambientades, però no són bones. Sobre la vida real de Rimbaud tenim molts documents, però sabem molt poc de la seva realitat íntima i psicològica, sabem només fets exteriors i això no ens diu res. En el cas de **la interpretació de Di Caprio, és bona**, i es tracta d'un director interessant.

—*És curiós que l'actor més important pel que fa al cinema actual de masses haja interpretat la figura de Rimbaud.*

—Això no és curiós, **qualsevol persona una mica intel·ligent que sigui actor, i de segur que Di Caprio déu ser-ho, no pot ser un beneit, interpretaria el personatge de Rimbaud.** És un paper que l'ha d'agafar perquè és un paper interessant per a un actor, oi? Ara, no és que Di Caprio ho faci bé o malament, de fet s'assembla bastant físicament al

Rimbaud, el que passa és que resulta molt difícil aproximar-se a Rimbaud.

—*A la teua obra, existeix una mirada de reüll cap al barroc.*

—Sobretot a l'època d'*Hora foscant*, em vaig interessar molt per una sèrie d'estudis sobre el barroc català. Hi ha un gran moment barroc a la literatura, sobretot a Castella. El més important és el que fa Góngora. A l'època de Góngora hi havia gent que feia poesia barroca en català. És una mica

Leonardo di Caprio

trist que després d'Ausiàs March, que probablement és el millor poeta europeu de la seva època, la resta ja no existeixi als manuals. Quan jo buscava allà per l'any 72 ni tan sols hi havia editats els treballs de Fontanella i el rector de Vallbona. La meua idea era intentar veure què podia extreure per omplir aquell buit d'una època que m'interessava de la poesia en català.

—*Com a model estilístic no has perdut mai el barroc de vista.*

—Sempre m'ha interessat el barroc. No solament elements estilístics sinó que barrejo també elements temàtics.

—*L'any 58 la teua poesia es decanta per escriure com Rubén Darío.*

—Encara en certa manera avui ho conservo. Rubén Darío té unes qualitats molt especials, combina a un mateix temps una llengua molt artificial amb la col·loquial. Té un gran sentit de saber imitar en la seva llengua d'una banda el llatí i de l'altra el francès, i la qualitat de fer música amb les paraules. En els últims anys de la seva vida hi ha un cert declivi a causa de l'alcoholisme, però sense deixar de ser excepcional i extraordinari.

—*No hauríem de perdre de vista Vicente Aleixandre.*

—Si Foix significa el meu contacte amb la literatura catalana d'abans de la guerra i en part amb la literatura de l'exili, **Aleixandre era el representant de**

la generació del 27, l'únic que encarnava la continuïtat històrica literària i cultural de la generació que va ser truncada per la guerra.

En realitat són figures paral·leles, són diferents entre si, ja que com a poetes i com a persones no s'assemblen gaire, encara que eren amics. Són dos dipositaris d'una tradició literària de l'avantguarda i de la poesia que es feia cap als anys 30.

Jo em vaig plantejar actuar com si no hagués existit

"Vicente Aleixandre era el representant de la generació del 27. Encarnava la continuïtat cultural de la generació que va ser truncada per la guerra."

SERRAMIA-SERRAHIMA

TALLER DE JOIERIA I ESCULTURA

Plaça Sedassos, 34
Baixada Misericòrdia

Telèfon: 977 23 19 88
Fax 977 23 29 57

43003 TARRAGONA

Carrer Jesús, 7

Telèfon: 977 34 48 52

43001 REUS

"Escriptors d'Amèrica llatina com Cortázar van agradar molt. Com que no van patir la guerra civil, la seva creació no se'n va ressentir."

ARXIU / COVER

La guerra civil

la guerra, no volia acceptar les conseqüències de la guerra espanyola. Això significava, d'una banda intentar comportar-me com un francès de províncies, cosa fàcil per a un de Barcelona. Llegia revistes franceses com si visqués a Perpinyà o a Tolosa de Llenguadoc. L'últim moment de normalitat literària s'havia produït als anys 30, oblidant-me del que havia vingut després, no perquè no hi havia coses molt bones, sinó perquè estaven marcadés per l'estigma de la presència de la guerra. L'evolució normal la continuaven en el cas del castellà els escriptors d'Amèrica llatina perquè no havien passat per la guerra. La meua idea ha estat sempre enllaçar amb l'últim moment de normalitat de la literatura dels anys 30.

—Ara es podria parlar d'un moment de normalitat?

—Sí. Però què entenem per normalitat en aquest cas? El problema sorgit amb el conflicte no s'ha resolt encara, i parlo del problema històric i estètic de la literatura.

—Es tracta aleshores d'un parèntesi irrecuperable?

—Sí que es pot resoldre potser, però el problema és molt complicat. **Les literatures ibèriques, almenys la part que toca el territori espanyol** (en el marc de Portugal no cal aturar-se perquè tampoc no és un exemple de normalitat precisament), **cap als**

anys 30 manifestava coses com la poesia de Foix, la poesia de Riba o la poesia d'Aleixandre, la poesia de García Lorca. Això tenia una direcció determinada que va ser estroncada per la presència de la guerra. En algun cas, com per exemple en Riba, això el beneficia, ja que és millor poeta el Riba de *Bierville* que no l'anterior. Però en general, la literatura se'n ressent per l'estroncament, i encara no s'ha recuperat.

—S'albira algun símptoma de normalitat quan des d'Espanya li han donat un premi important.

—Normalitat cívica, social i ciutadana, és clar que sí. Però aquí parlem de l'evolució normal de la literatura, d'una part més complexa. **L'evolució de la literatura i les inèrcies que van crear les situacions anòmales encara no s'han arreglat del tot, ni tan sols en castellà respecte al mateix castellà.**

Es un problema d'una gravetat extrema. Sí que s'han resolt aspectes de la convivència ciutadana que no tenen massa a veure amb un procés que ha quedat estroncant i que pertany a la literatura. **Això explica perquè va tenir tant d'èxit a partir d'un cert moment a Catalunya i a Espanya en general la literatura d'Amèrica llatina, perquè era la literatura que s'hauria d'haver escrit aquí.** Per això van agradar tant Cortázar i Octavio Paz. És evidentíssim i no per raons polítiques, sinó per raons estètiques.

—T'ha alegrat especialment haver rebut aquest Premio Nacional de las Letras quan en llengua catalana només Foix havia estat premiat abans?

—Coromines també havia estat premiat, però no en literatura de creació.

—Més coincidències: l'any 85 ocupes el silló que havia deixat vacant Vicente Aleixandre a la Real Academia Espanola de la Lengua.

—Això és una casualitat, una cosa fortuïta, perquè hi havia dues vacants i em va tocar a mi la d'Aleixandre perquè era poeta. L'altra vacant, que era de l'investigador i filòleg Díaz Plaja la va ocupar Caro Baroja.

—Quina lletra ocupes?

—La lletra O.

—T'agrada ocupar aquesta lletra?

—Qualsevol lletra té el seu interès si vas a buscar-lo.

El lector model en la narrativa per infants i joves

Gemma Lluch

Aquest llibre analitza la narrativa dirigida a un públic no adult des de la perspectiva de la comunicació literària. Se centra en els diferents tipus d'autor, en la influència de les institucions i dels corrents d'opinió educatius, alhora que ofereix una interpretació de la ideologia d'aquests textos.

Universitat de València,
Universitat Autònoma de Barcelona,
Universitat Jaume I

Andrés Ferret: La Huella del Maestro

Andrés Ferret Sobral (Palma, 1940-1996) ha sigut el periodista d'opinió més important de les Balears durant la segona meitat del segle XX. Des de finals dels seixanta, en què s'incorpora a "Diario de Mallorca" com a editoria- lista i eix de la secció d'opinió, els seus escrits foren una imprescindible guia per a molts lectors. Aquest llibre reuneix una selecció dels seus articles.

Universitat de les Illes Balears

Albellons de la memòria

Gabriel Florit i Ferrer

Albellons de la memòria és una incursió en els records d'infància i d'adolescència de l'autor, emmarcats en l'ambient de la vila de Sineu, en el cor de Mallorca. Amb un llenguatge molt expressiu i una agilitat narrativa envejable l'autor ens mostra les vivències que el varan anar marcant.

Editorial Moll
"Tomir", 36

—Les casualitats a vegades resulten sorprenents.
 —En aquest cas, tant la lletra com que fos el sillón d'Aleixandre són totalment casuals.
 —L'any 1966 ja havies guanyat el Premio Nacional de Poesia, compartint guardó justament amb Azorín i Foix.
 —Eren premis diferents, cadascú tenia el de la seva modalitat separat de l'altre. En aquella ocasió el premi era per un llibre, el d'ara és per tota l'obra.
 —Carmen Romero, la muller de Felipe González, va recordar en una ocasió que havia llegit el teu llibre premiat quan estudiava a la universitat.
 —Aquell llibre meu va agradar a molta gent.
 —A Mascarada apareix el nom de Felipe González en uns versos no gaire afectuosos.
 —L'última vegada que vaig veure Felipe González va ser l'any 87, i l'última que vaig veure Carmen Romero va ser l'any 91. No he tingut cap contacte posterior. Fa molts anys que no he tingut tracte amb ells. Ara, en aquests versos, ja he dit en alguna ocasió que no van ser fàcils d'escriure, exposava un judici sobre una persona a la qual jo coneixia personalment. No era una abstracció, eh? El judici era al personatge públic. Vaig fer diverses provatures de no incloure els versos, però no m'era possible, perquè es tractava d'exposar una Espanya d'un temps concret i d'una posició meua. És clar, això en l'aspecte personal resulta summament ingrat, però ja et dic que fa anys que no els he vist.
 —Tu dius que "el poeta es posa en contacte amb el seu interior a partir d'imatges suggerides". Quines imatges t'impulsaren a escriure aquells versos en aquell moment històric?
 —Imatges i també sons. Pel que fa a aquells versos... Què passa concretament a l'Espanya del 1995?: el que passa és el GAL, diguem-ho clarament. Jo acabava de signar un manifest que demanava la dimissió de Felipe González pel tema del GAL. També signaven el manifest gent com Miguel Delibes. No era un manifest d'extremistes de dretes o d'esquerres.
 —Antoni Tàpies opina que no s'hauria de banalitzar l'art per arribar a les masses.
 —És curiós, un periodista d'El Correo Vasco em

preguntava una cosa similar, no ben bé la mateixa. La idea és que l'escriptor ha de tenir exigències amb el seu text. Si aconsegueix això, i el text respon en qualitat, algun dia arribarà a la gent. Això ho deia Rubén Darío: "Yo no soy un escritor para las masas, pero indefectiblemente tengo que ir a ellas", i és veritat, a la llarga, un text que tingui exigència i qualitat acaba arribant a la gent. El cas més espectacular és precisament Rimbaud, que en vida pública únicament un llibre del qual es fan pocs exemplars, i en canvi avui és un autor molt llegit. És un procés lent, pot trigar anys o dècades, depèn.
 —Per fer arribar la teua obra a les masses, creus que aniria bé que comptàrem amb un Premi Nobel català?
 —Són coses diferents, eh? No creguis que tots els premis Nobel són igualment llegits, ni de bon tros. Hi ha escriptors que tenint el premi Nobel són i continuaran essent minoritaris.
 —Et sents identificat amb altres figures de la creació que també representen l'esperit català, com pugui ser Tàpies?
 —A Barcelona, he coincidit amb Foix, Tàpies, Brossa i Miró, i també amb una gent de la qual ningú no parla ara. No eren creadors, però van tenir una importància extrema. Gent com Joan Prats o l'industrial cotoner Joaquim Gomis, que era mecenes i fotògraf.
Aquest tipus de gent marcaren tota una època de la vida catalana, conjugadora de catalanisme i avantguarda, i connectada amb l'avantguarda internacional. Això ha desaparegut.
 —L'art ha d'estar compromès amb el seu temps?
 —En el sentit que tenia això històricament, no per força. L'artista com a persona sí. La persona sí, l'obra depèn del tipus d'obra que sigui.

A 'Mascarada' apareixen uns versos en els qual es jutja Felipe Gonzalez. Va ser el tema dels GAL el que va impulsar a Pere Gimferrer a escriure aquells versos sobre l'ex-president de l'estat.

L'avantguarda

Cultura Jovenut

GAUDEIX de la neu al millor preu

Generalitat de Catalunya
 Departament de Cultura
 Secretaria General de Jovenut
 Turisme Juvenil de Catalunya, S.A.

LA SEU D'URGELL La Vallera Tel. 973 35 38 97	SALARDU Era Garona Tel. 973 64 52 71	LES Matabóis Tel. 973 64 80 48	LA MOLINA Mare de Déu de les Neus Tel. 972 89 20 12
NÚRIA Pic de l'Àliga Tel. 972 73 20 48	PLANOLÈS Pere Figuera Tel. 972 73 61 77	 TELÈFON INFORMACIÓ I RESERVES 93 483 83 63	

Il·lustració del film 'Conte de Primavera' del director Eric Rohmer. Pere Gimferrer reconeix que és un bon director, però no li ha interessat mai.

ARXIU

Eric Rohmer

—A vegades és l'obra la que duu la persona al públic.

—O la persona que duu a l'obra.

—Sembla que tens una gran col·lecció de vídeos.

—Sí, però la meua no arriba a ser com la dels grans col·leccionistes com Terenci Moix. La meua és molt selecta i molt triada, i de coses molt estranyes que porto de l'estranger.

—I disposes de temps per a veure tants vídeos?

—La meua principal activitat i gairebé única de hobby és el cine vist en vídeo.

—Al cinema no t'agrada anar?

—M'agradava antigament, ara no. L'oferta cinematogràfica que puc veure aquí no m'interessa, llevat de la filmoteca. Si jo visqués a París, aniria al cinema.

—Vas a veure les estrenes d'Eric Rohmer?

—Eric Rohmer no m'ha interessat mai. El conec personalment, és un bon director. Tinc alguna cosa seva en vídeo. El director actual que m'interessa més és Manoel de Oliveira, que tot i tenir 90 anys està molt actiu i té el cap molt clar.

—Algun actor de qui aniries a veure una pel·lícula?

—Actual!? Robert de Niro. És un bon director també.

—Al cinema t'uneixen, a més de la crítica, personatges com Guarnier o sobretot Terenci Moix.

—I Néstor Almendros, que de tots aquests és l'únic que ha fet cinema professional. A més de la fotografia, es va dedicar a la realització. També d'altres, com Romà Gubern.

—Et consideres hereu de la teoria ontològica d'André Bazin?

—Vaig començar a llegir els *Cahiers du Cinéma* als catorze anys. Encara ara, quan veig alguna pel·lícula en vídeo, generalment el que diu *Cahiers* ha estat encertat.

—Per això et decantes tant pel cinema històric?

—El cinema actual té molt poc d'interès. Bé, en l'any 60 era excel·lent. Ara el que hi ha és una indústria americana en mans de gent que tenen altres negocis. Les indústries del cinema italià i alemany eren importants i han desaparegut. Èpoques com la del surrealisme van ser molt brillants.

—I que s'ha fet d'aquella famosa història del cinema que vas escriure amb Terenci Moix.

—La van robar, no ho sabies? Un caixer de l'editorial Alfaguara va fer un desfalç. Se'n va emportar diners i de passada el manuscrit.

—Estan pròxims el cinema i la pintura?

—Són arts visuals. Són arts de l'espai i també del temps. Encara que no ho sembla, en pintura el temps també és necessari per a mirar les coses una darrere de l'altra.

—Però de la pintura actual sí que t'agraden coses, no? Com ara Tàpies?

—No només m'agrada Tàpies, Canaletto també. El que passa és que de la pintura actual no segueixo gaires exposicions, per temps i per mandra.

—També és més fàcil analitzar cent anys de cinema.

—Sí, però de la literatura, encara que és llarga, també podria fer una història.

—A L'agent provocador hem vist la fotografia de Maria Rosa, supose.

—No suposes, és Maria Rosa.

—A més de ser la teua dona, és la teua musa, si és que encara és vàlida la idea de musa?

—És clar que sí.

Ricard Huerta

La ciutat desitjada València entre el passat i el futur

Josep Sorribes

Tots els grans temes de debat al voltant del present i el futur de la ciutat de València estan presents en aquest llibre, que és —com escriu Pasqual Maragall al pròleg— "història apassionada d'una ciutat viscuda com a expressió dels nostres somnis".

Tàndem Edicions
"Tàndem arguments", 7

Intervencions entre cultura i política

Gustau Munoz

Intervencions explora les relacions entre cultura i política a partir dels problemes del món contemporani (la democràcia, l'estat del benestar, el futur europeu), de qüestions específiques del nostre entorn i de l'obra de pensadors (Berlin, Bobbio o Fuster) representatius de la nostra època.

Tàndem Edicions
"Tàndem arguments", 6

El bebé més gran del món

Carmela Mayor

Àlbum deliciós sobre el naixement de les balenes. Llibre ple de recursos que possibilita múltiples lectures. Escrit i il·lustrat per Carmela Mayor, guanyadora del Premi al Llibre Millor Il·lustrat de 1997 per *Les endevinalles de Llorenç*.

Tàndem Edicions